

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра \_\_\_\_\_ **БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ** \_\_\_\_\_  
(найменування кафедри)

**РЕФЕРАТ**  
**кваліфікаційної роботи**  
**на здобуття освітнього ступеня магістра**  
зі спеціальності \_\_ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» \_\_\_\_\_  
(шифр та найменування спеціальності)  
за магістерською програмою професійного спрямування  
\_\_\_\_\_ «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку» \_\_\_\_\_  
(назва магістерської програми)

на тему: : **«УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ  
ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ»**

**Виконавець:**

студент \_6 курсу факультету фінансів та  
банківської справи

\_\_\_\_ Шишкін В.Г. \_\_\_\_\_

(прізвище, ім'я, по батькові)

\_\_\_\_\_  
/підпис/

**Науковий керівник:**

Канд..ек.наук,доцент \_\_\_\_\_

(науковий ступінь, вчене звання)

\_\_\_\_ Тарасевич Н.В. \_\_\_\_\_

(прізвище, ім'я, по батькові)

\_\_\_\_\_  
/підпис/

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність теми.** Становлення економіки ринкового типу потребує нових підходів до функціонування банків, підвищення якості банківських послуг, забезпечення стійкості та ліквідності. На сучасному етапі розвитку банківської системи дотримання ліквідності та її забезпечення є однією із нагальних потреб діяльності банків, адже саме завдяки ліквідності банки зберігають і примножують кошти клієнтів, своєчасно задовольняють попит на кредитні ресурси. Ліквідність є умовою самозбереження банку, оскільки підтримання належного рівня ліквідності дає змогу банку постійно залишатися платоспроможним, створюючи цим достатні умови для досягнення основних цілей банківської діяльності та стійкого розвитку економіки. Проте нині більшість банків зіткнулися із проблемою забезпечення оптимального рівня ліквідності, відсутністю обґрунтованих методів оцінки та діагностики. З урахуванням цього є потреба розробити сучасні підходи до оцінки та регулювання банківської ліквідності, а також запровадити нові методи управління в банківській практиці. Наявність проблемних аспектів забезпечення ліквідності вітчизняних банків зумовлює актуальність теми дослідження.

**Мета дослідження** полягає у вивченні та розробленні системи заходів з управління ліквідністю банків; вироблення методичних та практичних рекомендацій щодо її впровадження у вітчизняну банківську систему.

**Завдання дослідження:**

- визначити поняття ліквідності та виявити чинники впливу на банківську ліквідність;
- оцінити наявну систему показників ліквідності та методи їх розрахунку;
- комплексно дослідити елементи управління банківською ліквідністю;
- дослідити основні показники фінансових результатів діяльності банку;
- надати пропозиції щодо коригування ліквідності, що дає змогу уникнути дисбалансу в активно-пасивних операціях, оптимізації фінансового результату банківської діяльності.

**Об'єкт дослідження** є процес управління ліквідністю банківської установи та формування фінансових результатів банківської діяльності.

**Предмет дослідження** є методичне та організаційне забезпечення процесів управління ліквідністю банку та оптимізації фінансових результатів діяльності банку.

**Методи дослідження** структурно-логічний аналіз (при побудові структури роботи); аналіз, синтез, системна оцінка (при з'ясуванні понять); метод групувань; метод економічного аналізу (при оцінці динаміки та структури показників банку); метод графічного аналізу (для сприйняття показників діяльності банку); конкретизація, порівняння тощо.

*Інформаційна база дослідження* становлять нормативні та законодавчі акти, офіційні матеріали, підручники, навчальні посібники, статті з періодичних видань, статистичні дані НБУ, фінансова звітність та внутрішні нормативні документи ПАТ «Південний».

*Структура та обсяг роботи.* Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань) та 2 додатків. Загальний обсяг роботи становить 91 сторінки. Основний зміст викладено на 84 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 8 рисунків.

## **ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ**

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ» розглянуто теоретичні аспекти ліквідності та оптимізації фінансових результатів діяльності банку; виявлення факторів впливу на банківську ліквідність; оцінка діючої системи нормативів та додаткових показників ліквідності, прибутковості банку; визначення елементів управління ліквідністю банку.

Визначено наступне розуміння ліквідності як комплексне поняття, яке характеризує здатність банку без втрат мобілізувати кошти в грошовій формі з ціллю створення умов для своєчасного та повного виконання своїх зобов'язань та вимог як по пасивним, так і по активним операціям в даний момент часу та в майбутньому.

Для розрахунку показників, що характеризують ліквідність банку існують коефіцієнти, значення яких базуються на нормативних рівнях. У зв'язку з тим, що нормативи ліквідності не дають повної і точної оцінки ліквідності, кожному банку слід мати власну методику як щодо визначенню граничних та оптимальних показників, так і що розробці плану підтримання ліквідності в банку, особливо у разі виникнення кризових ситуацій.

Управління ліквідністю банку - це комплексний процес заподіяння різних інструментів, які доповнюють один одного і формують середовище, яке найбільшим чином сприяє для покращення стану ліквідності усієї сукупності фінансових інструментів банку. Цільова функція управління ліквідністю комерційним банком полягає в максимізації прибутку при обов'язковому дотриманні встановлюваних і обумовлених самим банком економічних нормативів.

Управління ліквідністю банку може здійснюватись за допомогою розрахунку певних показників, які характеризують рівень забезпеченості банку ліквідними засобами.

Ефективність фінансової діяльності банку залежить, насамперед, від оптимальної структури його балансу (активи і пасиви) та від цілеспрямованої роботи банківського персоналу. Важливими умовами забезпечення прибутковості банку є оптимізація структури доходів і витрат, виявлення тенденцій доходності кредитних операцій. Доходність банківської діяльності залежить також від підтримки ліквідності, управління банківським ризиком та його мінімізації.

У другому розділі «ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПАТ «ПІВДЕННИЙ» проаналізовано сучасні тенденції управління ліквідністю; досліджено процес регулювання ліквідності у конкретному банку; зроблена оцінка фінансових результатів діяльності банку.

Можна визначити, що ПАТ «Південний» має достатні показники ліквідності. Банк виконує нормативи, встановлені Національним банком України та внутрішні нормативи, встановлені банком. Проте не рекомендується підвищувати нормативи ліквідності, оскільки банк втрачає свої потенційні прибутки. Навпаки, рекомендується частину своїх високоліквідних активів розмістити у більш дохідні операції банку.

Рівень трансформації ПАТ «Південний» склав 50,4%. Така значна величина пояснюється тим, що в умовах невизначеності економічної ситуації банки залучають кошти клієнтів переважно на депозити до запитання, і за рахунок трансформації нестабільних коштів – фінансують строкові вкладення у кредити та цінні папери. При цьому Банк особливу увагу приділяють підтриманню високого рівня ліквідності шляхом дотримання нормативних показників ліквідності, а тому, відбувається збільшення резервів первинної та вторинної ліквідності.

Банк має значну кумулятивну невідповідність строків активів та зобов'язань, ця невідповідність ліквідності виникає внаслідок того, що важливим джерелом фінансування Банку були кошти клієнтів до запитання.

Підтримка ліквідності на необхідному рівні здійснюється за допомогою проведення визначеної політики ПАТ «Південний» в сфері пасивних і активних операцій, яка розробляється з урахуванням конкретних умов грошового ринку й особливостей виконуваних операцій.

Зазначено, що основну частину витрат ПАТ «Південний» складають процентні витрати і адміністративні та інші операційні витрати. Комісійні доходи від банківських операцій, які значно зросли за період дослідження, займають незначну частку загальних витрат. Загальний обсяг витрат за період дослідження збільшився, але це ще не слід розглядати як негативну оцінку. Перевищення приросту доходів над витратами, яке спостерігається по ПАТ «Південний» по загальним та процентним статтям можна вважати ознакою стабілізації структури доходів і витрат, що за інших рівних умов свідчить про виважену політику управління доходами і витратами банку. У банку спостерігається навіть скорочення процентних витрат при значному зростанні доходів.

У третьому розділі «ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ПІВДЕННИЙ» запропоновано напрямки покращення використання трансформаційних властивостей ресурсів, пропозиції щодо удосконалення процесу управління ліквідністю банку, оптимізації фінансових результатів його діяльності.

Визначено, що ПАТ «Південний» мав позитивний результат від всіх операцій, крім процентних з фізичними особами. Але позитивною

тенденцією є зменшення суми цих збитків впродовж періоду дослідження. Збиток від проведення цих операцій можна пояснити значними витратами на формування резервів під заборгованість за кредитними операціями банку. Результати проведеного аналізу фінансової діяльності ПАТ «Південний» свідчать про його достатню платоспроможність та надійність, але менеджменту банку необхідно покращити роботу з фізичними особами, операції з якими приносять банку значні збитки.

ПАТ «Південний» ефективно використовує власні кошти акціонерів, але не достатньо ефективно розміщує залученні та запозичені фінансові ресурси. Тобто необхідно зазначити, що банк має достатньо високу рентабельність капіталу та не достатньо високу рентабельність активів.

Було виявлено, що залежність ресурсної ліквідності зобов'язань банку від частки високоліквідних активів у ліквідних активів має пряму залежність, від частки депозитів у фінансових ресурсах – зворотню залежність. Зі збільшенням частки високоліквідних активів на 1,00% значення ресурсної ліквідності зобов'язань збільшиться на 3,13%. Зі збільшенням частки депозитів клієнтів у ресурсах банку на 1,00% значення ресурсної ліквідності зобов'язань знижується на 0,61%.

## **ВИСНОВКИ**

Підсумовуючи, можна запропонувати пропозиції щодо сприяння удосконалення менеджменту ліквідності банку та оптимізації фінансового результату.

1. Забезпеченість банку ліквідним коштами дає йому змогу активно та ефективно працювати на ринку фінансових послуг України. ПАТ «Південний» досяг значного приросту балансових показників та збільшення показників ліквідності.
2. Агресивна стратегія охоплення ринку, яка була обрана менеджментом за рахунок розширення кредитного портфелю банку та за рахунок вдалої політики в сфері залучення коштів, дає змогу по-перше, бути впевненим у власних вкладах з боку населення чи юридичних осіб, а по-друге дає змогу банку ефективно використовувати наявні кошти з метою покриття миттєвих розривів та обслуговування власних термінових кредиторських зобов'язань.
3. Прибуткова діяльність є необхідною умовою фінансової надійності, основними напрямками забезпечення стабільної прибуткової діяльності банку у подальшому повинні бути зростання та поліпшення якості й структури активів за рахунок збільшення частки саме дохідних активів, що сприятиме збільшенню доходів, та зниження рівня банківських витрат, насамперед за рахунок загальних адміністративних витрат. Банку необхідно диверсифікувати дохідні джерела, вживати заходів щодо зменшення ризиків, збільшення обсягу власного капіталу